

DEKAADI EEL

On valmimas uus balletilavastus

Oma mõtteid ja unistusi, muresid ja rõõme, oma hinnanguid teda ümbritsevatele nähtustele on avaldanud rahvas rahva muinasjuttudes. See, kes tahab mõista rahva hinge, peab tähelepanelikult kuulama rahva ennemuistseid lugusid. Nende lugude tähelepanelikuks kuulajaks oli eesti kirjanduse rajaja Fr. R. Kreutzwald. Muinasjuttudes, mida Fr. R. Kreutzwald kogus ja kunstiliselt ümber töötas, peegeldub eesti rahva sajanditepikkune unistus saksa anastajate ja mõisnike ikke alt vabanemisest. Neis peegeldub rahva usk õigluse võitu, sellesse, et kord saabub aeg, kus vabanenud rahvas saab ise oma elu peremeheks ja nende hüvede kasutajaks, mida ta oma tööga loob.

Fr. R. Kreutzwaldi «Eesti rahva ennemuistseid jutud» innustasid heliloojat Eugen Kappi rahvaliku balleti loomisele. Nüüd on ballett «Kullaketrajad», mille libreto autoriteks on L. Algvere ja N. Abolimov, küpsemas lavateoseks RAT «Estonia» balletirühma proovisaalis.

Balletis «Kullaketrajad», mille sü-

Moment «Kullaketrajate» proovist. Paremal esimene balletmeister V. Päril.

žee aluseks on võetud Fr. R. Kreutzwaldi mitme muinasjutu motiivid, rõhutatakse allegoorilises vormis rahva vabaduseiha. Tütarlaps Meelike satub kurja nõia Loksperti küüsi. Koos kahe teise juba varem nõia vangil sattunud tütarlapseliga peab Meelike Loksperti jaoks kulda ketrama. Tütarlapsed ei taha leppida orjapõlvtega ning põgenevad. Hülsõhtul kohtuvad nad Ologa, Meelike arm-samaga, kes otsib kaduma läinud pruuti. Nõid ei lepi orjade kaotamisega. Koos teiste mustade jõududega hakkab ta põgenikke jälitama. Jõudnud nende kannule, piirab ta tüdrukud tulerõngaga. Meelike, kes tulerõngast siiski läbi pääseb, muudab Lokspert veelililaks. Kuri vetehaldjas Ahti valvab Meelikest.

Olo pöördub abi saamiseks Vete-emandale poole, kes talle kingib võlumõõga. Olo sukeldub veealusesse riiki, kus ta raskest heitlusest võidab Ahti ja vabastab Meelike. Koos Vete-emandale ja teiste haldjatega ning oma julgete sõpradega tungib Olo Loksperti elukohta. Koos võidavad nad Loksperti ning süütavad metsa, kus viimane elas. Põlenud mets muutub aga kulamäeks. Rahva poolt loodud väärtused, mida omastas Lokspert, saavad taas rahva omaks.

Balleti lavastaja, Baškiiri ANSV teeneline kunstnik V. Päril jutustab, et selle balleti koreograafilisel lahenda-

misel on ta püüdnud võimalikult palju toetuda tantsule. Ballett peab kujunema väga tantsuliseks. Inimeste tundeid, elamust ja toiminguid antakse edasi mitte pantomiimi, vaid tantsu kaudu. Balleti koreograafilise lahenduse aluseks on klassikaline tants, millesse on sulatatud ka eesti rahvatantsu motiive.

Kuna balletis «Kullaketrajad» on väga palju tantsunumbreid, millesse on rakendatud kogu balletirühm ja koreograafilise kooli õpilased, ei olnud võimalik valmistada ette dublante peaosade täitjaile. Proovid lähevad praegu põhiliselt ühe koosseisuga. Meelikest kehastab Helmi Puur, Ülot Ilmar Silla, nõid Loksperti Eesti NSV teeneline kunstnik Inge Pöder, Vete-emandat Tiiu Randviir ja Ahti Artur Koit. Teiste kullaketrajate — nõia vangide osadesse on rakendatud Lia Leetmaa, Ivonne Raksneviit ja Maire Loorents.

Meelike osa valmistavad ette ka Tiiu Randviir ja Teesi Mõitus ning Olo osa Verner Loo ja Anatoli Hanson.

Uue balleti lavakujunduse loomine on usaldatud Moskva Laste Keskteatri peakunstnikule Boris Knoblokile. Kostüümid valmistatakse Leida Klausi eskiiside järgi. Dirigendiks on Vallo Järvi.

Uus eesti algupärane ballett «Kullaketrajad», mille esietendus on planeeritud oktoobrikuu teisele poolele, kavatakse lülitada eelseisva eesti kunsti ja kirjanduse dekaadi etenduste kavasse.

P. Ruuge